

ปริจาคกถา ว่าด้วยความเสียดสละ

พระพรหมบัณฑิต
(ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

พริจาคคถา
ว่าด้วยความเสี่ยสละ

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
(ป.ธ.๘,ศ.,ดร.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานศูนย์พระปริยัตินิเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

พระธรรมเทศนาที่รับพระราชทานถวาย

ในพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลคล้ายวันสวรรคต

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล

พระอัฐมรามาธิบดินทร

ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง

เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

พิจารณาว่าด้วยความเลื่อมใส

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

(ป.ธ.๙,ศ.,ดร.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานศูนย์พระปริยัตินิตยภัตแห่งประเทศไทย

ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

คำสำคัญ : พระธรรมเทศนาถ้อยรับพระราชทานถวาย
ในพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลคล้ายวันสวรรคต
พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระอัฐมรามาธิบดินทร
ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง
เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

พิมพ์ :-

- เพื่อเป็นคลัง ศูนย์การเรียนรู้ และเป็นต้นแบบ
การแสดงพระธรรมเทศนา ปาฐกถา ธรรมกถา
สัมมนาวิทยกถา และอื่นๆ ในพระพรหมบัณฑิต
- เป็นธรรมวิทยาทาน

บรรณาธิการ : พระพรหมบัณฑิต

จัด/พิมพ์/แบบปก : พระมหาผล วิเชษฐสมฺโณ

ตรวจทาน : พระครูโสภณปริยัตยานุกิจ, พระมหาผล วิเชษฐสมฺโณ,
พระปลัดยรรยง ยสวฑฒโก, พระประสงค์ จิตธมฺโม,
สมัชชญา เลิศชนะการ (ศา)

ติดต่อ : สำนักงานประชาสัมพันธ์วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร
โทร. ๐๒-๔๖๖-๑๖๙๓

Website : www.watprayoon.com

ปริจาคกถา
ว่าด้วยความเสียสละ

พระพรหมบัณฑิต

(ประยูร ธมฺมจิตฺโต ป.ธ.๙,ศ.,ดธ.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์,อัครมहाบัณฑิต)

กรรมการมหาเถรสมาคม

ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

เจ้าอาวาสวัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

ประธานศูนย์พระปริยัตินิกเทศก์แห่งคณะสงฆ์

ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ

พริจาคคกา ว่าด้วยคววมเสี่ยสละ*

พระพรหมบัณฑิต
(ป.ธ.๙,ศ.,ดร.,ราชบัณฑิตกิตติมศักดิ์, อัครมหาบัณฑิต)

กรรมการมหาเถรสมาคม
เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร
ประธานศูนย์พระปริยัตินเทศกัแห่งคณะสงฆ์
ประธานศูนย์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาแห่งชาติ
ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

มตตาสุขพริจจาคา
จเช มตตาสุข ชีโร

ปลเส เจ วิปลั สุขั
สมปลสั วิปลั สุขนติ ฯ
พ. ธ. ๒๕/๕๓.

ณ บัดนี้ จักรั้บพระราชทานถววยวิสัขนาพระธรรมเทศนาในพริจาคคกา ว่าด้วยคววมเสี่ยสละ ฉลองพระเดชพระคุณประดับพระปัญญาบารมี อนุรูปแต่พระราชกุศลทักษิณานุประทาน ในการที่สมเด็จจบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี เสด็จแทนพระองค์ในพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทาน

* พระธรรมเทศนากัณั้รับพระราชทานถววย ในพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลคล้ายวันสวรรคตพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ณ พระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ในพระบรมมหาราชวัง เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๖๒

เนื่องในโอกาสชิตกาลคล้ายวันสวรรคต พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหา อานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร ซึ่งเวียนมาบรรจบครบอีกวาระหนึ่ง ในวันที่ ๙ มิถุนายนนี้ และทรงบำเพ็ญพระราชกุศลพระบรมอัฐิ พระบาท สมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก สมเด็จพระศรี นครินทราบรมราชชนนี และพระอัฐิสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยา ณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ในโอกาสเดียวกัน เพื่อพระราช อุทิศถวายตามคติทางพระพุทธศาสนา ด้วยทรงมีพระราชหฤทัยดำรงมั่นอยู่ ในพระกตัญญูกตเวทิตา ทั้งนี้ ด้วยทรงพระอนุสรณ์ว่า พระบรมราชบุพการี ทั้งห้าพระองค์ได้ทรงมีพระคุณูปการยิ่งใหญ่แก่พระบรมราชจักรีวงศ์ และแก่พสกนิกรชาวไทยอย่างอเนกอนันต์

สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกพระองค์ นั้น เมื่อครั้งดำรงพระชนม์อยู่ ได้ทรงประกอบพระราชกรณียกิจเป็น หิตานุหิตประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอย่างไร้พausal โดยเฉพาะใน ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ทรงอุทิศพระองค์เพื่อการแพทย์ไทยอย่าง มากมาย เป็นผลให้การแพทย์และการสาธารณสุขได้เจริญเป็นปึกแผ่นมา จนถึงกาลปัจจุบัน จนทรงได้รับการเฉลิมพระเกียรติให้เป็นพระบิดาแห่งการ แพทย์แผนปัจจุบัน ที่สำคัญคือพระราชปณิธานที่ทรงประกาศไว้ให้กับวงการ แพทย์เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๑ ที่ว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง ลภ ทรัพย์และเกียรติยศจะตกมา แก่ท่านเอง ถ้าท่านทรงธรรมะแห่งอาชีพไว้ให้บริสุทธิ์”

ในพระราชปณิธานนี้ คำว่า “ประโยชน์” คือ อัตถะ จำแนกได้เป็น

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)
 วัดประยูรวงศาวาสวรวิหาร

สามประเภท คือ

๑) อัดตัดละ ประโยชน์ส่วนตน

๒) ปรีดละ ประโยชน์ของคนอื่น

๓) อุกยัตละ ประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดจากการรวมประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ของคนอื่นเข้าด้วยกัน

บุคคลผู้มีหน้าที่ที่จะต้องบำเพ็ญประโยชน์ต่อคนอื่นควรถือว่าประโยชน์ของคนอื่นหรือที่ทรงเรียกว่าประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์สำคัญกว่าประโยชน์ส่วนตน เมื่อบุคคลทำประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ตามหน้าที่อย่างเต็มที่แล้ว ประโยชน์ส่วนตนต่างๆ เช่น ลาภ ทรัพย์และเกียรติยศก็จะตามมาเองโดยมีเงื่อนไขว่า บุคคลนั้นจะต้องรักษาธรรมะแห่งวิชาชีพไว้ให้บริสุทธิ์

พระราชกรณียกิจของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ทั้งสี่พระองค์ที่ได้ทรงอุทิศชีวิตเพื่อบำเพ็ญประโยชน์อันยิ่งใหญ่แก่พระบรมราชจักรีวงศ์ และแก่พสกนิกรชาวไทยล้วนเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับพระราชปณิธานที่ว่า “ขอให้ถือประโยชน์ส่วนตนเป็นที่สอง ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง”

หลักการในพระราชปณิธานนี้ที่ให้ความสำคัญแก่ประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์มากกว่าประโยชน์ส่วนตนปรากฏอยู่ในพระปฐมบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช

ปรีจากคณา ว่าด้วยความเสียสละ

บรมนาถบพิตรที่ว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่ง
มหาชนชาวสยาม” และในพระปฐมบรมราชโองการที่สมเด็จพระบรมบพิตรพระ
ราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ พระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย
เมื่อวันที่ ๔ พฤษภาคมที่ผ่านมาว่า “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และ
ครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป”

พระบรมราชบุพการีทุกพระองค์ล้วนบำเพ็ญพระราชกรณียกิจด้วย
การสละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่กว่า นั่นคือ
ประโยชน์สุขของพระบรมราชจักรีวงศ์และของพสกนิกรชาวไทยทั้งปวง ซึ่ง
แสดงให้เห็นว่า เป็นการสละความสุขส่วนน้อยเพื่อความสุขที่ยิ่งใหญ่ไพบูลย์
ตามนัยแห่งพระบาลีนิคเขปบทที่รับพระราชทานยกขึ้นไว้ ณ เบื้องต้นว่า
“มตตาสุขปริจจาคา ปสเส เจ วิปุล สฺขิ” เป็นต้น แปลความว่า “หากเห็น
ว่าจะได้สุขอันไพบูลย์เพราะเสียสละสุขส่วนน้อย ปราชญ์ผู้มองเห็นสุขอัน
ไพบูลย์ก็ควรเสียสละสุขส่วนน้อย”

ขอรับพระราชทานถวายเป็นศิษย์ว่า คำว่า “สุขส่วนน้อย” หมายถึง
ความสุขส่วนตนที่เป็นอัตตัตถะคือประโยชน์ส่วนตน เช่น ความสุขของคน
ที่รับประทานอาหารตามลำพัง ส่วนคำว่า สุขอันไพบูลย์ หมายถึงความสุขของ
ส่วนรวมที่เกิดจากอุภยัตถะ คือประโยชน์ส่วนตนบวกกับประโยชน์ของคน
อื่น เช่น ความสุขของกลุ่มกัลยาณมิตรที่จัดงานฉลองและรับประทานอาหาร
ร่วมกัน ดังคติที่ว่า “กัลยาณมิตรเพิ่มความสุขเป็นสองเท่า ลดความเศร้า
เหลือครึ่งเดียว” กล่าวโดยนัยแห่งธรรมชั้นสูง สุขอันไพบูลย์หมายถึงความ
สุขที่เกิดจากการสลัดความยึดมั่นในตัวตนจนได้นิพพานสุข ยิ่งบุคคลลด
ความเห็นแก่ตัวได้มากเท่าใด เขาก็เข้าไปใกล้ความสุขอันไพบูลย์มากขึ้นเท่านั้น

เมื่อปราศรัยคือผู้มีปัญญามองเห็นว่าคนเราจะได้สุขอันไพบุลย์ก็ต่อเมื่อเสียสละสุขส่วนน้อย เขาย่อมพร้อมที่จะเสียสละสุขส่วนน้อยเพื่อให้ได้ความสุขอันไพบุลย์

การเสียสละในที่นี้ก็คือการบริจาค ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ประเภทด้วยกัน กล่าวคือ ๑) อามิสบริจาค การเสียสละสิ่งของ และ ๒) กิเลสบริจาค การสละกิเลส ในการทำประโยชน์ส่วนรวม เช่น การบริจาคสิ่งของช่วยผู้ประสบภัยย่อมมีการบริจาคทั้งสองอย่างอยู่ด้วยกัน โดยที่ขั้นแรก บุคคลทำกิเลสบริจาคในใจด้วยการสละกิเลสกล่าวคือความยึดมั่นถือมั่นในสิ่งของที่จะให้แก่คนอื่น ขั้นที่สอง เขาทำอามิสบริจาคด้วยการมอบสิ่งของนั้นให้แก่คนอื่น

การเสียสละเกิดขึ้นเมื่อผู้เสียสละมองเป้าหมายที่ยิ่งใหญ่กว่าสิ่งของที่ตนกำลังเสียสละ ดังกรณีที่คนเรายอมเสียสละเงินเพื่อซื้อของขวัญให้เพื่อน ทั้งนี้เพราะเห็นว่ามิตรภาพมีค่ามากกว่าเงินที่เสียไป การเสียสละสิ่งที่มีค่าน้อยเพื่อแลกกับสิ่งที่มีค่ามากกว่าปรากฏอยู่ในพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า “จะช รัณองควรสส เหตุ” เป็นต้น แปลความว่า “พึงสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ พึงสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต แต่เมื่อระลึกถึงธรรม พึงสละทั้งทรัพย์ อวัยวะ และชีวิต” พุทธศาสนสุภาษิตนี้หมายความว่า อวัยวะในร่างกายมีค่ามากกว่าทรัพย์สินเงินทอง ยามเจ็บป่วยคนเรายอมจ่ายทรัพย์จำนวนมากเพื่อรักษาอวัยวะ ยิ่งไปกว่านั้น ชีวิตมีค่ามากกว่าอวัยวะ คนเรายินยอมให้ตัดอวัยวะที่เป็นเนื้อร้ายทิ้งไปเพื่อรักษาชีวิตให้อยู่รอดปลอดภัย ปราศรัยทั้งหลายเห็นว่าแม้ชีวิตจะมีค่ามากแต่ก็ไม่มากเท่ากับธรรม ปราศรัยจึงยอมสละทั้งทรัพย์ อวัยวะและชีวิตเพื่อรักษาธรรม

บริจาคกถา ว่าด้วยความเสียสละ

คำว่าธรรมในพุทธศาสนาสุภาษิตนี้หมายถึง “กุสลากุสลโชตก์ การณ์” แปลว่า “เหตุเครื่องแสดงว่าอะไรเป็นกุศลหรืออกุศล” ดังนั้น ธรรมจึงหมายถึงบรรทัดฐานแห่งคุณงามความดี หรือมาตรฐานทางศีลธรรม ปราชญ์ทั้งหลายผู้เป็นธรรมาธิปไตยถือธรรมเป็นใหญ่ยอมพิจารณาเห็นว่า ถ้าโลกนี้ขาดมาตรฐานทางศีลธรรมเสียแล้ว โลกก็จะเกิดจลาจลวุ่นวายจนไม่อาจดำรงอยู่ได้อย่างปกติสุข ดังนั้น ปราชญ์จึงยอมสละทั้งทรัพย์ อวัยวะและชีวิตเพื่อรักษามาตรฐานทางศีลธรรม นอกจากนี้ คำว่าธรรมยังหมายถึงหน้าที่ก็ได้ สมดังพุทธภาษิตที่ว่า “ธมฺมญฺเจเร สุจฺริตํ บุคฺคผลควฺรประพทิตธฺมมคฺคิโณหน้าทึให้สุจฺริตํ” หมายความว่า บุคคลมีธรรมคือหน้าที่ใดก็ควรทำหน้าที่นั้นให้สุจริต ด้วยลักษณะ ๓ ประการ ได้แก่ ๑) ไม่บกพร่องต่อหน้าที่ ๒) ไม่ละทิ้งหน้าที่ และ ๓) ไม่ทุจริตต่อหน้าที่

แม้จะตระหนักดีว่า บางครั้ง การปฏิบัติหน้าที่ให้สุจริตอาจนำภัยมาสู่ตน ปราชญ์ทั้งหลายก็ไม่คิดที่จะละทิ้งหน้าที่ของตน ดังกรณีที่พระเจ้าตรัสเล่าไว้ในนิโครธชาดก ซึ่งจะขอรับพระราชทานนำมาพรรณนาโดยสังเขปว่า

ในอดีตกาลนานมาแล้วเมื่อพระเจ้าพรหมทัตครองราชสมบัติในกรุงพาราณสี พระโพธิสัตว์เสวยพระชาติเป็นพญากวางทองชื่อนานิโครธ เป็นหัวหน้าฝูงกวางซึ่งมีอยู่ประมาณ ๕๐๐ ตัว อาศัยอยู่ในป่าใกล้กับกวางอีกฝูงหนึ่งจำนวนเท่ากันซึ่งมีพญากวางทองชื่อว่าสาขะเป็นหัวหน้า ในสมัยนั้นพระเจ้ากรุงพาราณสีโปรดเสวยเนื้อกวางจึงได้ออกเข้าป่าล่ากวางทุกวัน และเกณฑ์ชาวบ้านให้ไปกับพระองค์ด้วยทุกครั้ง ทำให้ชาวบ้านไม่มีเวลาประกอบกิจการงาน ดังนั้น ชาวบ้านจึงรวมตัวกันไล่ต้อนกวางทั้งสองฝูงมากักไว้ในเขต

พระราชอุทยานเพื่อให้พระราชาทรงล่าได้โดยสะดวก ครั้นหนึ่ง พระเจ้ากรุงพาราณสีได้เสด็จไปล่ากวางตามปกติ ทรงพบเห็นพญากวางทองทั้งสองคือนิโครธและสาขะที่มีลักษณะงดงามยิ่งนัก จึงประกาศพระราชทานอภัยว่าห้ามใครฆ่าพญากวางทั้งสองนั้น

พญากวางทั้งสองทำข้อตกลงร่วมกันว่า แทนที่กวางลูกฝูงทั้งหมดจะอยู่ด้วยความหวาดกลัวว่าเมื่อไรจะถูกล่าไปเป็นอาหารของพระราชากวางแต่ละตัวจะแบ่งวาระกันเข้าไปนอนเอาหัวพาดเขียงให้พ่อครัวฆ่าเพื่อทำอาหารถวายพระราชานับเป็นการสละชีวิตหนึ่งเพื่อความอยู่รอดของหลายชีวิตในแต่ละวัน การก็เป็นมาอย่างนี้จนกระทั่งวันหนึ่งถึงวาระของนางกวางที่กำลังตั้งท้องจะต้องไปให้พ่อครัวฆ่า ด้วยความเป็นห่วงลูกในท้อง นางกวางตัวนี้จึงไปหาพญากวางทองชื่อว่าสาขะผู้เป็นหัวหน้าฝูงโดยขอให้เลื่อนวาระของตนออกไปเพื่อรอให้ตนออกลูกก่อน หัวหน้าฝูงปฏิเสธที่จะให้ความช่วยเหลือใดๆ นางกวางจึงไปขอความช่วยเหลือจากพญากวางทองชื่อว่านิโครธ เมื่อทราบความประสงค์ของนางกวางแล้วพญากวางนิโครธก็ไม่อาจจะส่งกวางอื่นไปตายแทนนางกวางได้ พญากวางโพธิสัตว์จึงตัดสินใจสละชีวิตตนแลกกับชีวิตของนางกวางและลูกในท้อง โดยพญากวางทองนิโครธได้เข้าไปนอนเอาหัวพาดเขียงให้พ่อครัวฆ่าแทนนางกวางที่กำลังตั้งท้องนั้น แต่พ่อครัวก็ไม่กล้าฆ่าพญากวางทองผู้ได้รับพระราชทานอภัยไว้แล้ว เขาจึงรีบไปรายงานเหตุการณ์ให้พระราชาทรงทราบ พระราชาเสด็จมาถามพญากวางทองว่าทำไมถึงยอมสละชีวิตเช่นนี้ พญากวางทองจึงเล่าเรื่องราวความเป็นมาทั้งหมดให้ทรงทราบ พระราชาทรงรู้สึกประทับใจในความเสียสละของพญากวางทองนิโครธจึงพระราชทานอภัยแก่ฝูงกวางและฝูงสัตว์ทั้งหมดในกรุงพาราณสี

พญากวางทองมีความสำนึกว่าตนเองเป็นพระโพธิสัตว์ผู้มีหน้าที่ช่วยเหลือสรรพสัตว์ให้พ้นทุกข์จึงไม่ยอมพลาดโอกาสที่จะบำเพ็ญทานปรมาตบารมีคือการบริจาคชีวิตของตนเพื่อช่วยผู้อื่นให้มีชีวิตอยู่รอดต่อไป นับเป็นความเสียสละที่ยิ่งใหญ่เพื่อผดุงธรรมคือหน้าที่ นี่คืออุดมคติของวีรบุรุษ วีรสตรีผู้ยอมสละแม้กระทั่งชีวิตของตนเพื่อทำหน้าที่ปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ วีรบุรุษวีรสตรีคือผู้สละประโยชน์สุขส่วนตนเพื่อประโยชน์สุขส่วนรวม บุคคลเหล่านี้มีชีวิตอยู่เพื่อทำประโยชน์สุขแห่งมหาชน ดังที่อรรถกถาณีโครธชาดกสรูปเป็นคติสอนใจว่า “สยัม ชีวนติ สกฺกมา ปสุ สพฺเพ เวน มิคา” เป็นต้น แปลความว่า “เหล่านี้ก ปศุสัตว์ กวางในป่า ทั้งหมดมีชีวิตอยู่เพื่อตัวเอง แต่ปราชญ์ทั้งหลายผู้สงบระงับมีความยินดีในการทำประโยชน์แก่สรรพสัตว์ ย่อมมีชีวิตเพื่อผู้อื่น ปราชญ์เหล่านั้นยอมสละทรัพย์ อวัยวะและชีวิต เพื่อประโยชน์แห่งสรรพสัตว์”

ด้วยเหตุดังพรรณนามานี้ วีรบุรุษและวีรสตรีทั้งหลายสามารถบำเพ็ญประโยชน์สุขที่ยิ่งใหญ่แก่ประเทศชาติ พระศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นอเนกประการก็เพราะบุคคลเหล่านี้ได้สละความสุขส่วนตัวซึ่งเป็นสุขส่วนน้อยเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์สุขส่วนรวมที่เป็นสุขอันไพบุลย์ ชื่อนี้สอดคล้องกับบทโคลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าที่ว่า

ประวัติวีรบุรุษไซรั	เตือนใจ เรานา
ว่าอาจจะยังชนม์	เลิศได้
แลยามจะบรรลัย	ทิ้งซึ่ง
บาทเหยียบแน่นไว้	แทบพื้นทรายสมัย

สมเด็จพระบรมบพิตรพระราชสมภารเจ้า ผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐ
 ทรงพระอนุสรณ์ถึงพระราชคุณูปการซึ่งเกิดจากความเสียสละอันยิ่งใหญ่ที่
 พระบรมราชบุพการีบุคคลทั้งห้าพระองค์กล่าวคือพระบาทสมเด็จพระปรเมน
 ทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร พระบาทสมเด็จพระบรมชนกา
 ธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร สมเด็จพระมหิตลาธิเบ
 ศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก สมเด็จพระศรีนครินทร์รา บรมราช
 ชนนี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
 ราชนครินทร์ ทรงมีต่อพระบรมราชจักรีวงศ์และพสกนิกรชาวไทยเป็น
 อเนกประการ จึงทรงบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทาน พระราชอุทิศ
 ถวายในครั้งนี้

อิมินา กตปุญญะ ขออำนาจพระราชกุศลที่ได้ทรงบำเพ็ญอุทิศถวาย
 ทั้งปวง จงสัมฤทธิ์ผลเป็นอริยวิบากทิพยสมบัติและเพิ่มพระบารมีธรรมยิ่งขึ้น
 ไปในสัมปรายภพ แต่พระบรมราชบุพการีทั้งห้าพระองค์ สมดังพระราชอุทิศ
 ทุกประการ

รับพระราชทานถวายวิสาขนาพระธรรมเทศนาใน**ปริจาคกถา** ฉลองพระ
 เดชพระคุณ ประดับพระปัญญาบารมี ยุติลงคงไว้แต่เพียงเท่านี้

เอวี่ ก็มีด้วยประการฉะนี้

ขอถวายพระพร

ปริจาคกถา ว่าด้วยความเสียสละ

